

CONCEPT 28 AUGUSTUS

TuinbouwVersnelling 2014

Innovatieagenda TuinbouwLimburg

Partijen spreken de gezamenlijke ambitie uit om te komen tot een duurzaam tuinbouwcluster met de volgende elementen:

- **Versterking van ondernemerschap en bedrijfsontwikkeling**
- **Betere samenwerking binnen de branche**
- **Versterking van de positie van de primaire producent binnen de keten**
- **Aanpak van ongewenste belemmeringen in wet- en regelgeving**
- **Meer markgerichte innovatie en verhoging van de toegevoegde waarde**
- **Een krachtige en heldere lobby en communicatie**

Inleiding

De tuinbouw is een belangrijke pijler voor de Limburgse agrarische sector en de Limburgse economie. De primaire productiesector vormt de drager voor het totale tuinbouwcluster en levert bestaansrecht voor een scala een bedrijvigheid in toelevering, dienstverlening, afzet, handel, logistiek en maakindustrie. In totaal telt Limburg bijna 2000 tuinbouwbedrijven, verdeeld over tuinbouw in open grond, glastuinbouw, boomkwekerij en fruitteelt.

Naast de primaire productie van voedsel en siergewassen, draagt de tuinbouw bij aan de inrichting, gebruik en beleving van het platteland voor bewoners en bezoekers.

Het nationale tuinbouwcluster is een grote internationale speler als het gaat om doorvoer en export van tuinbouwproducten (zowel eindproducten als zaden, uitgangsmaterialen en grow tech) waaraan Limburg een substantiële bijdrage levert.

Het (Limburgse) tuinbouwcluster staat op een hoog niveau, de primaire sector maakt onderdeel uit van een sterk netwerk van verwerkende bedrijven, afzet- en handelsorganisaties maar ook opleidingen en onderzoeksinstituten. De sector is een gevestigd begrip op nationale en internationale schaal, met Greenport Venlo als een landelijk relevante en beeldbepalend middelpunt. Limburg wil deze sector behouden en versterken.

Overwegende dat:

- ⇒ tuinbouw en het tuinbouwcluster nu en in de toekomst wordt gezien als een drager van de Limburgse economie
- ⇒ het rendement van de primaire productiesector, tevens de drager onder het totale cluster, serieus onder druk staat
- ⇒ de (internationale) concurrentiepositie van de Nederlandse tuinbouwsector substantieel en urgent versterkt moeten worden op de thema's marktpositie, innovatie en kennis, om in het licht van de toegenomen van internationale productie en concurrentie in de markt, succesvol te zijn en blijven
- ⇒ de primaire sector haar zwakke positie binnen de keten van producent naar consument moet versterken om de trend van dalende winstmarges en afkalvende concurrentiepositie om te buigen
- ⇒ ondernemers, sector en cluster de focus tot op heden vooral gelegd hebben op schaalvergroting, efficiëntieverbetering en duurzaamheid maar te weinig aandacht hebben gehad voor markt- en productvernieuwing waardoor onvoldoende progressie is geboekt op toegevoegde waarde

- ⇒ de Ruslandcrisis de katalysator vormt om de noodzakelijke structurele verbeteringen op korte termijn krachtig op te pakken
- ⇒ oplossingen een nationale en internationale aanpak vergen mede in relatie tot beleidskaders zoals het Gemeenschappelijk Landbouwbeleid, de Gemeenschappelijke Marktordening voor Groente en Fruit en het Mededingingsbeleid
- ⇒ een fundamentele koerswijziging gericht op sterkere inzet op het creëren van meerwaarde nodig is om de concurrentiepositie te versterken.

Hoofdpijnen uitvoeringsagenda

De provincie Limburg en de Limburgse Land- en Tuinbouwbond (LLTB) (verder te noemen 'Partijen') hebben de handen in elkaar geslagen en nemen het initiatief om met een strategische uitvoeringsagenda de ambitie in te vullen. De afspraak is om in samenwerking met relevante partijen uit het tuinbouwcluster binnen enkele maanden tot een uitgewerkt actieprogramma te komen.

De hoofdpijnen van het actieprogramma zijn als volgt:

- I. versterken ondernemerskracht

De sleutel voor structurele versterking tot een concurrerende, duurzame en weerbare sector ligt bij ondernemers en hun kennis, kunde en expertise. De werklijn is gericht op competentieontwikkeling, versterken van ondernemerschap en ondernemerskracht voor kritische thema's als strategiebepaling, realiseren van innovaties (markt-, product-proces-financiering), verwerven en acteren naar markt en ketenkennis, ketensamenwerking, internationalisering, nieuwe verdienmodellen etc.
- II. versterken ketenkracht

Versterken van en benutten van aanwezige kracht van ketenpartijen in het tuinbouwcluster door verticale en horizontale ketensamenwerking om de slagvaardigheid, kracht en succeskans te verhogen. De werklijn is gericht op tot stand brengen van krachtige ketens waarin de producenten een sterkere rol vervullen.
- III stimuleren marktgerichtheid, verdiencapaciteit en innovatiekracht

De transitie naar marktgerichtheid, -innovatie en ontwikkelen van nieuwe markten en marktontwikkeling is dé kernopgave voor het tuinbouwcluster; onderdeel hiervan is verdieping van de focus op de markt- / consumentenbehoefte. Individuele ondernemers, ketenpartijen en stakeholders in het cluster zullen deze omslag snel, krachtig en effectief moeten maken om perspectief en bestaansrecht te houden. Specifieke actie in dit kader is het realiseren van een regionaal "herkomstlabel". De acties moeten leiden tot een snelle en doeltreffende transitie en resulteren in een sterkere marktpositie en verdiencapaciteit.
- IV versterken ruimtelijke kwaliteit en strategisch voorraadbeheer

Bedrijfsbeëindiging en het vrijkomen van onroerend goed is onvermijdelijk en vraagt specifiek voor glasopstanden aandacht. Doel is acties te ontwikkelen die zowel ruimtelijke kwaliteit (aantrekkelijk buitengebied) alsook concurrentiekracht van de sector naar de toekomst borgen. Voorbeelden zijn sloop van incurante / solitaire opstanden en "stalling" van courante bedrijven/strategische locaties. Dit alles binnen de kader van het vigerend RO-beleid en in lijn met POL 2014.

V faciliteren bedrijfsbeëindiging en nieuw perspectief

Een substantieel aantal tuinbouwondernemers zal de bedrijfsactiviteiten (noodgedwongen) beëindigen, hetgeen leidt tot zakelijke en sociaal-emotionele druk bij ondernemers, hun gezinnen en medewerkers. Het faciliteren van het beëindigingsproces met zorg voor sociaal-emotionele aspecten en aandacht voor nieuw carrièreperspectief en behoud van expertise zijn cruciaal.

Partijen werken deze punten uit in een uitvoeringsprogramma Tuinbouw dat aansluit bij de hoofdlijnen van de Provinciale ambitieagenda Limburgse Land- en tuinbouw Loont. Afhankelijk van de verschillende deelsectoren kan de uitwerking specifiek ingevuld worden. Waar mogelijk en passend wordt aansluiting gezocht bij de ,acties en maatregelen van landelijke partners (denk aan Greenport Holland en als gesprekspartners o.a. de topsector Tuinbouw en Uitgangsmaterialen, Dutch Produce Association, LTO Glaskracht, Plantum, en de Rijksoverheid).

Concrete acties op kort termijn

Gezien de urgentie en actuele ontwikkelingen geven partijen, vooruitlopend op het uitwerking van het de gehele uitvoeringsagenda, op korte termijn invulling en uitwerking aan de volgende concrete acties.

1. Faciliteren ondernemers bij herijken bedrijfsstrategie en -plannen (ondernemerskracht)

Individuele aanpak gericht op ondersteunen van ondernemers bij het herijken/aanpassen van bedrijfsstrategie en -plannen in het licht van de actuele en gewijzigde omstandigheden. Insteek op robuuste versterking en bedrijfsperspectief op langere termijn. Inzet van professionele expertise via quick scan / second opinion / expert judgement op individuele bedrijven.

2. Scouten kansrijke ondernemersideeën (stimuleren marktgerichtheid en innovatiekracht)

Individuele aanpak (opsporen, scouten) gericht op het identificeren van ondernemers - "kiem"projecten. Ondernemers wordt professionele ondersteuning aangeboden om potentieel kansrijke kiemen verder uit te werken waarbij gebruik gemaakt wordt van LLTL faciliteiten.

3. Steunpunt bedrijfsbeëindiging tuinbouw (faciliteren bedrijfsbeëindiging nieuw perspectief)

Inrichten van een loket/meldpunt (LLTB) voor het faciliteren van ondernemers bij beëindigingsprocessen in zakelijke en sociaal-emotionele zin en het verbinden met derden (zoals gemeenten, banken, UWV, Mobiliteitscentrum, etc) om het proces zo 'soepel' mogelijk te laten verlopen.

4. Verruimen inzet Glas voor Glas regeling
(ruimtelijke kwaliteit en voorraadbeheer)

- Verruimen van mogelijkheden van de Glas voor Glas regeling door, waar mogelijk, vereenvoudigen van procedures, creëren van meer flexibiliteit gericht op aanvullende selectieve inzet van de regeling voor vrijkomende glasopstanden. Op korte termijn wordt de uitwerking opgepakt met de sector, banken gemeenten en Provincie, met oog voor ieders verantwoordelijkheid.

Om invulling te geven aan deze 4 urgente en onmiddellijk te starten acties is een budget van € 300.000,- gemoeid, welke partijen gezamenlijk dragen.

Partijen stellen de volgende werkwijze voor :

- Partijen stellen een ad hoc Versnellingsgroep in die zorg draagt voor de uitwerking van de hoofdlijn. De Versnellingsgroep wordt getrokken door een onafhankelijk voorzitter en ondersteund door inzet van medewerkerscapaciteit vanuit elk van de beide partijen. Ondernemers en andere belanghebbende partijen hebben een prominente rol binnen de Versnellingsgroep.
- De Provincie faciliteert het proces via de instrumenten van Limburgse Land- en tuinbouw Loont;
- Provincie en de gemeente Horst aan de Maas (namens Greenport Venlo) verbinden de regionale activiteiten via Greenport Holland aan het landelijke en Europese speelveld
- De Versnellingsgroep presenteert binnen 3 maanden een Uitvoeringsplan TuinbouwVersnelling
- De Versnellingsgroep voegt aan bovenstaande hoofdlijn een bondige communicatiestrategie toe waarin onder meer wordt ingegaan op de aanpak om geïnteresseerde ondernemers en stakeholders te verleiden de weg naar vernieuwing en versterking in te slaan

Op termijn (vanaf 2015) worden de acties die volgen uit de uitwerking zoveel mogelijk gepositioneerd onder de nieuwe Greenport Venlo structuur.

De ondertekende partijen informeren andere overheden en organisaties over deze TuinbouwVersnelling en nemen hierin een gezamenlijke regiefunctie.

Maastricht, 28 augustus 2014

Gedeputeerde Provincie Limburg

Limburgse Land- en Tuinbouwbond